

GÖTEBORGS UNIVERSITET

UTBILDNINGSVETENSKAPLIGA FAKULTETSNÄMNDEN

PDG420, Didaktik med inriktning mot barns språkutveckling, 15,0 högskolepoäng

Didactics in Learning to Read and Write, 15.0 higher education credits

Grundnivå/First Cycle

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Institutionen för didaktik och pedagogisk profession 2006-11-17 och senast reviderad 2007-03-30 av Institutionen för pedagogik och didaktik. Den reviderade kursplanen gäller från och med 2007-09-01.

Utbildningsområde: Undervisning 100 %

Ansvarig institution: Institutionen för didaktik och pedagogisk profession

2. Inplacering

Kursen ingår som specialisering i Lärarprogrammet och erbjuds dessutom som fristående kurs i ämnesdidaktik med inriktning mot svenska.

Den vänder sig i första hand till blivande lärare i förskoleklass och grundskolans tidigare år (t o m skolår 5/6).

Huvudområde

Pedagogik och didaktik

Fördjupning

G2F, Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav

3. Förkunskapskrav

För tillträde till kursen krävs

att studenten har genomgått kurserna LAU100, LAU160 (alt. LAU150) samt en inriktning om 40 p, varav 30 p måste vara godkända, eller har motsvarande förkunskaper.

4. Innehåll

I kursen studeras hur barn utvecklar språklig medvetenhet och erövrar skriftspråket. Uppväxtmiljöns betydelse för språkutvecklingen och genusperspektivet uppmärksammas. Den grundläggande skriftspråkutvecklingen liksom den vidare skrivutvecklingen belyses med utgångspunkt i undervisningssituationer samt didaktiska modeller och förhållningssätt. Vidare studeras talets och samtalets roll som grund för skriftspråkstillägnande. Läs- och skrivundervisningen belyses i ett historiskt perspektiv

och den processorienterade skrivmodellen behandlas i såväl teori som praxis. Barns och ungdomars läsutveckling studeras med fokus på förskoleklass och grundskolans tidigare år, men även i ett F- 9-perspektiv. Vidare behandlas hur skönlitteraturen kan användas i undervisningen för att utveckla elevernas förståelse av sig själva och sin omvärld. I kursen ges exempel på en mångfald didaktiska kunskapsformer med språket som navet för reflektion och lärande. De studerande skall få en orientering om begreppen dyslexi/läs- och skrivsvårigheter samt andraspråkslärande. Läromedelstexter och aktuella styrdokument granskas och språkstimulerande arbetsformer och arbetssätt problematiseras utifrån ett såväl svensksdidaktiskt som ämnesdidaktiskt perspektiv. Under de verksamhetsförlagda inslagen i kursen får de studerande möjlighet att befästa och fördjupa kursens didaktiska innehåll.

5. Mål

Efter avslutad kurs förväntas studenten kunna:

- redogöra för olika forskningsperspektiv på barns och ungdomars tal-, läs- och skrivutveckling
- uppvisa kunskaper om barns tidiga läs- och skrivlärande och jämföra detta med den senare utvecklingen då barnet läser för att lära
- skapa möjligheter för barn att använda alla sina sinnen och alla sina språk (tal-, kropps-, bild- och skriftspråk) i olika situationer i skolan
- uppvisa kunskaper om olika skriftspråksgenrer som barn möter och själva producerar samt om skriftspråkets betydelse för barnets identitetsutveckling och omvärldsuppfattning
- redogöra för hur val av organisation, arbetssätt, arbetsformer och undervisningsinnehåll kan bidra till eller förhindra att barn och ungdomar med olika förutsättningar utvecklar språklig kompetens
- använda sig av verktyg som enkäter, intervjuer och klassrumsobservationer för att följa elevers språkutveckling

6. Litteratur

Se bilaga.

7. Former för bedömning

I kursen tillämpas olika former för bedömning, bl.a. litteraturseminarier och olika typer av inlämningsuppgifter. Redovisningar sker kontinuerligt i såväl muntlig, som skriftlig form. Närmare specifikation av bedömningsformerna ges i samband med kursstart. Underlaget för bedömning skall vara sådant att individuella prestationer kan särskiljas.

8. Betyg

Betygsskalan omfattar betygsgraderna Underkänd (U), Godkänd (G), Väl godkänd (VG).

För godkänt betyg krävs godkänt resultat på samtliga examinationsuppgifter. För väl godkänt krävs en fördjupad och självständig reflektion i förhållande till kursens lärandemål och den kurslitteratur som examinationen omfattar.

9. Kursvärdering

Kursvärdering sker kontinuerligt under kursens gång samt vid kursens slut. Dessa skall vara vägledande för genomförandet av pågående kurs respektive för utveckling och planering av kommande kurser.

10. Övrigt

Undervisningsspråk: svenska.

Femton svenska forskares tankar om barns skriftspråklärande.

PDG420 Didaktik med inriktning mot barns språkutveckling, 15 hp

Litteraturlista (reviderad 2012-06-14)

Obligatorisk litteratur

Allard, Birgita, Rudqvist, Margret & Sundblad, Bo (2001). *Nya Lusboken. En bok om läsutveckling*. Stockholm: Bonnier Utbildning. (175 s.)

Bjar, Louise (red.) (2006). *Det hänger på språket! Lärande och språkutveckling i grundskolan*. Lund: Studentlitteratur. (439 s.)

Chambers, Aidan (1998). *Böcker inom oss*. Stockholm: Norstedts förlag. (163 s.)

Dahlgren, Gösta, Gustafsson, Karin, Mellgren, Elisabeth & Olsson, Lars-Erik (2006). *Barn upptäcker skriftspråket*. Stockholm: Liber. (192 s.)

Dominkovic, Kerstin, Eriksson, Yvonne, Fellenius, Kerstin (2006). *Läsa högt för barn*. Lund: Studentlitteratur. (169 s.) (Läses som alternativ till Fast, 2011)

Fast, Caroline (2011). *Berätta! Inspiration och teknik*. Stockholm: Natur och kultur. (226 s.) (Läses som alternativ till Dominkovic, 2006)

Heard, Georgia (1993). *Allt gott på jorden och i solen*. Göteborg: Daidalos. (190 s.)

Kullberg, Birgitta (red.) (2007). *Emergent Literacy. Femton svenska forskares tankar om barns skriftspråklärande*. IPD-rapporter. Nr 2007:1. Göteborg: Göteborgs universitet. (111 s.) <http://gupea.ub.gu.se/handle/2077/23002>

Kullberg, Birgitta & Nielsen, Cecilia (red.) (2009). *Skriftspråka eller skriftbråka. Att utvecklas till en läsande och skrivande människa*. Malmö: Gleerups. (180 s.)

Lundberg, Ingvar (2003). *God läsutveckling*. Stockholm: Natur och Kultur (72 s.).

Molloy, Gunilla (2003). *Det nya svenskämnet för båda könen. Texter och så vidare*. Svensklärarnas årsskrift 2003. (6 s.)

Myndigheten för skolutveckling http: (2003). *Att läsa och skriva. En kunskapsöversikt baserad på forskning och dokumenterad erfarenhet*. (131 s.)
<http://www.multimedia.skolverket.se/upload/3374/531824.pdf>

Skolverket (2010). *Läroplan för förskolan. Reviderad 2010*. Hämtas från <http://www.skolverket.se>

Skolverket (2011). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2011*. Hämtas från <http://www.skolverket.se>

Artiklar omfattande ca 200 sidor tillkommer.

En artikel på engelska kommer att användas under kursens gång.

Valbar litteratur

En barn- eller ungdomsbok, lämplig för högläsning, väljs i samråd med lärare

Dessutom väljs ytterligare en bok, i samråd med lärare som berör området.